26/10/2018

Χριστουπόλεως Μακάριος: Μία συμβολή στην Ορθόδοξη Ρωσική Εγκυκλοπαιδεία

/ Γνώμες

Του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Χριστουπόλεως κ. Μακαρίου

Η «Ρωσσική Ορθόδοξη Εγκυκλοπαιδεία» (ΡΟΕ) σχολιάζει συνέντευξή μου στην έγκριτη δημοσιογράφο κ. Yaroslava Mishchenko, η οποία είναι senior political observer στο Ουκρανικό Πρακτορείο Ειδήσεων Ukrinform, σχετικά με το θέμα του δικαιώματος του Οικουμενικού Πατριαρχείου να αποδέχεται έκκλητες προσφυγές κληρικών όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών. Αφού ευχαριστήσω με όλη μου την καρδιά για την τιμή του σχολιασμού της ΡΟΕ, καταθέτω τις παρακάτω διευκρινηστικές σκέψεις, με την πεποίθηση ότι τόσο αυτές, όσο και το κείμενο της συνεντεύξεως θα συμπεριληφθούν πλήρως (και όχι αποσπασματικώς) στις σελίδες της, με σκοπό την αντικειμενική κρίση των καλής θελήσεως αναγνωστών.

1. Οι δύο αναφορές της ΡΟΕ στα κείμενα του Τόμου: α. «ει δε συναινέσειεν και οι λοιποί Πατριάρχαι, ουδεμιάς έτι προφάσεως λείπεται χώρα, περί ων εγκαλείται (κεφ. ζ΄), β. «ει δε συναινούσι και οι λοιποί Πατριάρχαι, ει τυχόν είη μείζων υπόθεσις, αμετάβλητος έσται η εξενεχθείσα απόφασις» (κεφ. η΄) δεν μιλούν

για υποχρεωτική παρουσία των άλλων Πατριαρχών στη διαδικασία της εκκλήτου. Πολύ καθαρά το κείμενο σημειώνει «ει δε» που σημαίνει «εάν». Αυτό το «ει δε», για όσους δεν γνωρίζουν ελληνικά, είναι δυνητικό και όχι υποχρεωτικό. Εκφράζει επιθυμία και όχι εντολή.

2. Οποιοδήποτε αίτημα εκκλήτου προσφυγής δεν απευθύνεται ποτέ προς όλους τους Πατριάρχες. Δεν υπάρχει μέχρι σήμερα στην ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας και στα αρχεία του Πατριαρχείου κάποια εξαίρεση που να αποδεικνύει ότι κατατέθηκε κάποτε αίτημα σε άλλο Προκαθήμενο πέραν του Κωνσταντινουπόλεως. Αν στα ρωσσικά αρχεία υπάρχουν έκκλητες προσφυγές που απευθύνονται σε αυτούς για να αποφασίσει ο Κωνσταντινουπόλεως, ας τις παρουσιάσουν, για να τις δούμε κι εμείς και όλος ο Ορθόδοξος κόσμος. Αυτό, επομένως, που σημειώνεται στη ΡΟΕ: «άρα πριν αναθεωρηθεί η υπόθεση, πρέπει αυτός που δεν συμφωνεί με το δικαστήριο της Τοπικής Συνόδου να απευθυνθεί σε όλους τους Πατριάρχες και όχι μόνο στον Κωνσταντινουπόλεως», είναι αβάσιμο ιστορικώς, αντιεκκλησιαστικό και αντικανονικό. Εννοείται δε ότι, αν υπάρξει τέτοιο αίτημα, οι λοιποί Πατριάρχες θα το παραπέμψουν στον Κωνσταντινουπόλεως, ως μη δυνάμενοι ιεροκανονικώς να επιληφθούν.

3. Η συναίνεση των Πατριαρχών, που είναι επιθυμητή αλλά όχι υποχρεωτική, δεν σχετίζεται με το κύρος της αποφάσεως του Κωνσταντινουπόλεως αλλά με ένα μεταγενέστερο στάδιο, δηλαδή με αυτό της υιοθεσίας της αποφάσεώς του. Γι’ αυτό δεν υπάρχει περίπτωση ή, αν υπάρχουν κάποιες, θα είναι μετρημένες στα δάκτυλα της μιάς χειρός, που να μην έγινε αποδεκτή από τους Πατριάρχες της Ανατολής η οποιαδήποτε απόφαση εξετάσεως εκκλήτου από τον Κωνσταντινουπόλεως.

4. Στη συνέντευξη η οποία σχολιάζεται από τον ανώνυμο σχολιαστή της ΡΟΕ γίνεται αναφορά στην επερώτηση του Τόμου του 1663, την οποία, ωστόσο, αναφέρω ως επικουρικό επιχείρημα των Ιερών Κανόνων 9ου και 17ου της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου περί του εκκλήτου. Αλλά, κατά τη συνήθη τακτική, χρησιμοποιείται επιλεκτικά μόνο ό,τι επιδέχεται διαστροφή. Γιατί δεν γίνεται καμμία αναφορά στους 9ο και 17ο Ιερούς Κανόνες; Μήπως άραγε και αυτοί μιλούν για συναίνεση Πατριαρχών;

5. Τονίζεται στη ΡΟΕ και η από το κβ΄ κεφ. φράση του Τόμου: «Η παρά του Οικουμενικού θρόνου, και των μετ’ εκείνον Πατριαρχών ψήφος επενεχθείσα κατ’ αυτού εγγράφως…», προφανώς για να τονιστεί και να υποστηριχτεί, για μία ακόμη φορά, ότι απαιτείται η συναίνεση των άλλων Πατριαρχών για την εξέταση οποιασδήποτε εκκλήτου προσφυγής που απευθύνεται προς τον Κωνσταντινουπόλεως. Αλλά αυτό δεν ισχύει. Η παρουσία των Πατριαρχών της Ανατολής στην Κωνσταντινούπολη ήταν σύνηθες φαινόμενο κατά την περίοδο της συγγραφής του Τόμου, λόγω των ιστορικών συνθηκών. Αλλά δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι οι Πατριάρχες φιλοξενούνταν στην Βασιλεύουσα και μετείχαν στην Ενδημούσα Σύνοδο του Κωνσταντινουπόλεως, όχι ως μέλη με υπερεξουσία αλλά

έχοντες μία ψήφο και μία φωνή, ως και οι λοιποί ενδημούντες Μητροπολίτες. Γι' αυτό το κείμενο προηγουμένως σημειώνει ότι «Η παρά του Οικουμενικού θρόνου, και των μετ' εκείνον Πατριαρχών».

6. Θα βοηθούσε πάρα πολύ, αν ανέτρεχαν στο τέλος του Τόμου όλοι όσοι παραπέμπουν αποσπασματικά και δίχως εκκλησιολογικό ήθος και σκέψη σε αυτόν. Ο τρόπος που υπογράφουν οι Πατριάρχες δηλώνει ακριβώς για τι είδους Σύνοδο μιλάμε, και για ποια μορφή συναίνεσης. Ο Κωνσταντινουπόλεως υπογράφει «επικυρώ και επιβεβαιώ ταύτα πάντα ως κανονικά», ενώ οι λοιποί τρεις «ως τοις εκκλησιαστικοίς κανόσι συνάδοντα επιβεβαιώ ταύτα». Δηλαδή, αφού η υπογραφή του Κωνσταντινουπόλεως τα επεκύρωσε και τα επιβεβαίωσε ως κανονικά, έλαβαν τα κείμενα, και στη συγκεκριμένη περίπτωση ο Τόμος, την αξία Ιερών Κανόνων. Οι υπόλοιποι Πατριάρχες τα επιβεβαιώνουν με την υπογραφή τους. Αν και αυτό δεν σας λέει κάτι....τότε «εις μάτην κεκοπίακα δια της πενιχράς γραφίδος μου».

7. Σχετικά με το Βουλγαρικό σχίσμα και τις τιμωρίες που αναφέρει ο σχολιαστής της ΡΟΕ από την πλευρά του Οικουμενικού Πατριαρχείου το 1872, να διευκρινίσω ότι αυτές επεβλήθησαν, διότι κληρικοί Βούλγαροι ήλθαν στην αυλή του Κωνσταντινουπόλεως, και μάλιστα με ρωσσική χρηματοδότηση, να ιδρύσουν Εκκλησία. Θεωρώ ότι δεν χρειάζεται περαιτέρω σχολιασμός σε αυτό. Μόνο να υπενθυμίσω ότι το Βουλγαρικό σχίσμα θεραπεύθηκε το 1945 με την παρέμβαση της Μητρός Εκκλησίας.

8. Τέλος, ο Επίσκοπος Μακάριος, φίλτατε σχολιαστά της ΡΟΕ, δεν ξέχασε να αναφέρει ότι «το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως έπεσε στην Ουνία κατά τον 15ο αιώνα», διότι τούτο στερείται παντελώς αληθείας, αφού τα τυχόν σφάλματα ενός Προκαθημένου δεν βαρύνουν όλο το σώμα της Εκκλησίας, ούτε τα σφάλματα ενός Μητροπολίτου αναιρούν την ύπαρξη της Μητροπόλεως. Αλοίμονο αν από τις δικές μας πράξεις «μολυνόταν» – «βλαπτόταν» η Εκκλησία. Εάν πραγματικά ήταν έτσι, τότε θα δυσκολευόμουν να πιστέψω ότι οι ευλαβείς Ρώσσοι, οι «αμύντορες της πίστεως και θεματοφύλακες των πατρώων δογμάτων, οι γνήσιοι Ορθόδοξοι» παρακάλεσαν, εκβίασαν, έκαναν τα πάντα (θεμιτά και αθέμιτα) και τελικά δέχθηκαν την Πατριαρχική αξία από μια Εκκλησία, η οποία «είχε πέσει στην Ουνία». Στώμεν καλώς, αδελφοί, στώμεν μετά φόβου.

ΠΗΓΗ: fanarion.blogspot.com